

عنوان مقاله:

زیبایی شناسی نقوش هندسی تزئینات معماری نمای داخلی گنبد خانه تاج الملک در مسجد جامع اصفهان

محل انتشار:

فصلنامه معماری شناسی، دوره 6، شماره 29 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

پیمان نقی پور - فارغ التحصیل کارشناسی ناپیوسته، مهندسی حرفه ای معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، ایران

رویا محبوب قدس - دکتری تخصصی معماری، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، ایران

خلاصه مقاله:

گنبد خانه تاج الملک یکی از مجموعه های بزرگ مساجد دوران باستان اسلامی و باشکوه ترین جلوه های تزئینات و مهم ترین بناهای تاریخی اسلامی ایران محسوب می شود و نیز در معماری دوره سلجوقی از آثار قرن هشتم هجری بوده است که در جبهه شمالی مسجد جامع اصفهان قرار دارد، اگرچه قدیمی ترین بخش های باقی مانده از این بنا مربوط به قرن یازدهم است که اصفهان پایتخت امپراتوری سلجوقیان شد، که از نظر معماری تزئیناتی و شاهکار برجسته ی هنر ایرانی - اسلامی و دارای اهمیت و ارزش خاص و اعتبار ویژه ای دارد. نمای داخل این گنبد خانه سرشار از زیبایی هندسی گچ بری و آجرکاری با آجر لعاب دار و مقرنس های استادانه تزئین شده است. البته بیشتر مطالعاتی که تاکنون در مورد این مسجد انجام شده با رویکرد معماری بوده است؛ اما در زمینه نقوش هندسی و تزئینات آن با کمبود تحقیقات و منابع لازم مواجه هستیم. لذا این موضوع برای رفع آن نواقص و شناخت بیشتر و در صورت لزوم اعمال انتخاب شد. در پژوهش حاضر به معرفی نقوش هندسی تزئینات معماری این گنبدخانه گران بها، کاربرد این تزئینات و درک زیبایی شناختی از این تزئینات بر اساس منابع موجود و با مشاهده نمای داخلی گنبد خانه پرداخته شده است. روش این تحقیق از نظر نوع کاربردی تلقی می شود؛ محتوای آن با استفاده از توصیفی - تحلیلی و با به کارگیری مطالعات کتابخانه ای - اسنادی، و هم چنین مطالعات میدانی، مطالب آن تهیه و تنظیم گردیده است. یافته های این مطالعه نشان می دهد که بسیاری از طرح های هندسی به کار رفته در این فضای داخلی گنبد، قدیمی ترین نمونه های تنوع زینتی آن ها هستند. علاوه بر این، این الگوها نشان دهنده یک پیشرفت روش شناختی در استفاده از تکنیک چند ضلعی تولید الگو هستند، در نتیجه نوآوری سبک و هندسی هر چه بیشتر را تسهیل می کند. و همچنین با انجام این کار، دانش معماران در هندسه عملی و خلاقیت آنها در ساخت طرح های هندسی منحصر به فرد برجسته می شود.

کلمات کلیدی:

مسجد جامع اصفهان، گنبد خانه تاج الملک، تزئینات معماری، نقوش هندسی، سلجوقیان، گچ بری و آجرکاری.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1957980>

